

Mladi in starejši | DRAMATIČEN POVRATEK

Ne mine dan, da bi ne slišali pritožb nad današnjo mladino — ali da bi se mi sami ne pritoževali nad njo. Česa vse ni kriva: ne priznava avtoritete, premalo spoštuje starejše, oporeka vsemu, razbiti hoče sedanjo družbo, pije, uživa mamila, drvi na »feštine«, neumno obožuje popevkarje, uganja »seksualno revolucijo«, oblečena hodi v »mini« ali v »maxi« ali v karkoli, samo da ni podobno navadni obleki, nosi dolge lase in brade v kolikor gre za fante, in povaljane hlače ter nenegovane lase, v kolikor gre za dekleta... Ta seznam grehov današnje mladine pa seveda še daleč ni končan. In na žalost niti ni izmišljen, čeprav je pretiran.

Ker pa ima vsaka stvar na svetu svoj vzrok, se moramo tudi tu vprašati, kaj je vzrok, da je del mladine tak, kakršen je, namreč da vzbuja pritožbe in zgražanje mnogih starejših. Ali so ti mladi ljudje res le sami krivi, da so takšni in da ne spoštujejo starejših ter bi želeli do temeljev spremeniti sedanji svet? Ali nismo morda tudi mi starejši krivi, da je tako? Ali jih nismo morda sami pripravili do tega, da so takšni in da nosijo v sebi sovraštvo do današnjih družbenih oblik?

Kdor se pritožuje nad seksualnostjo in npravnim razvrtačnim današnje mladine, naj se kdaj za nekaj minut ustavi pred kakšnim kioskom, kjer prodajajo revije, kriminalke in drugo takšno »lahko« ali »zabavno« literaturo. Naslovne strani neštetihi revij v raznih jezikih že od daleč kriče z najbolj banalnimi fotografijami ženske golote, v pozah, ki so ne le nedostojne, ampak tudi neestetske: s široko razkrcenimi nogami, s hlačkami, ki groze, da bodo vsak hip zrknille dol, in z golim gornjim životom. Slike, ki vzbujajo gnus in izzivajo najbolj živalske nagone. Te revije so namenjene predvsem mladini. Med detektivskimi romani je skoraj že nemogoče najti kakšnega, ki ne kaže na ovitku gangsterja z naperjenim revolverjem, ali zločinca, ki davi napol golo žensko. Izhajajo cele serije zvezkov, ki povečujejo vojno in mešajo seks in okrutnost. Eden teh zvezkov, ki je bil pred nekaj dnevi razstavljen v časopisnih kioskih, je kazal nago žensko z brzostrelko v roki, sredi prodirajočih tankov in pehote ali morda gangsterjev s tanki.

Ves ta tisk, s svojo še ostudnejšo vsebino, je namenjen mladini. Toda mladina sama ne tiska teh knjig in revij, ne piše njihove vsebine, jih ne daje v prodajo in ne dobi v roke denarja, ki ga vrže prodaja takih tiskarskih izdelkov. Vse to pišejo, tiskajo, prodajajo in s tem služijo denar starejši. In istočasno se pritožujejo, kakšna je današnja mladina, da nima spoštovanja do njih...

Tudi uživanja mamil si niso izmišlili mladi. Izmišlili so si ga starejši in oni so organizirali trgovino z mamili. Te dni je prijela policija v Rimu nekega veleposlanika, ki je (dalje na 2. strani)

Tretja ameriška odprava na Luno, ki se je začela v soboto s tolikimi upi s strani Ameriške vesoljske ustanove NASA — saj je imela določen doslej najobsežnejši raziskovalni program na Luninih tleh — in ob precejšnji brezbriznosti s strani ameriškega javnega mnenja, tako da so časopisi javili izstrelitev kabine »Apollo 13« samo z nekajkolonskimi naslovi kot kakršnokoli nekoliko važnejšo svetovno novico, se končuje nadvse dramatično. In še ni čisto odvrnjen strah, da se ne bo končala tragično, s smrtjo pogumnih astronautov Jamesa Lovella, Freda Haiseja in Johna Swigerta. Vendar pa zagotavlja NASA, da razpolagajo astronauti z dovolj kisika, električne sile in goriva do pristanka, ki je preračunan za petek v večernih urah na Tihem oceanu, čeprav predvidevajo, da bo na tistem delu Tihega oceana tedaj divjala nevihta. Predčasen povratek v zemeljsko atmosfero s pristankom na Atlantskem oceanu bi morda sicer skrajšal mučni položaj astronautov, povečal pa bi nevarnost za njihovo življenje pri vdoru v atmosfero in pri pristanku na morju, ker na Atlantskem oceanu ni dovolj preskrbljeno, da bi takoj našli kabino in potegnili astronave iz morja.

Z vseh strani sveta prihajajo v Washington in Houston voščila za srečen povratek

astronavtov. Papež je javno molil za njihovo srečno vrnitev in hkrati naglasil veliki pomen vesoljskih raziskav, ki odpirajo pred človeškim duhom nova obzorja. Pozval je vse verne ljudi, naj molijo, da bi se astronauti srečno vrnili na Zemljo. In res, na milijone in milijone ljudi moli danes in bo molilo jutri, da bi se vse srečno končalo.

Najdejo se seveda tudi taki, ki jim nudi tehnična okvara na »Apollu 13« priložnost za nove kritike na račun vsega vesoljskega raziskovanja, češ kaj je tega treba, je predrago in nima praktičnega pomena. Toda papež je v svojem nagovoru čisto prav povedal: ti poleti odpirajo pred človeškim duhom nova obzorja in ustvarjajo nove veličanske možnosti za bodočnost, morda niti ne za prihodnja stoletja, ampak za prihodnja tisočletja in desetisočletja. Človeška zgodovina se ne bo končala čez sto let in niti ne čez tisoč ali desetisoč let. Trajala bo morda in celo verjetno še milijone let, če je človeštvo samo ne bo v poblazenosti pretrgalo s kako atomsko ali biološko katastrofo. In astronauti naših dni, tudi James Lovell, Fred Haise in John Swigert, so pionirji te daljne bodočnosti. Iz srca jim želimo srečen povratek in nove zmage nad neznanim.

USODA SLOVENSKEGA POMORSTVA

Sredi preteklega tedna je odplula iz Kopra proti zahodni Afriki ladja »Borovnica«, druga izmed treh ladij, ki jih je kupilo slovensko ladjarsko podjetje Splošna plovba na Holandskem. Prvo ladjo je prevzela Splošna plovba že marca, tretjo pa bo prevzela ob koncu maja. S temi tremi novimi ladjami hoče Splošna plovba, nadomestiti doslužene »veteranke«, ki so svojčas plule na linijah proti Severni in Južni Ameriki.

Pogosto lahko beremo v slovenskem tisku na tej in na oni strani meje, da imamo Slovenci premalo smisla za morje in da zato ne znamo izkoristiti dejstva, da imamo danes kot narod kos obale, ki nam omogoča, da bi pokazali, kaj zmoremo v pomorstvu in v pomorski trgovini. Toda ti očitki niso upravičeni. Slovenci smo si v zelo kratkem času ustanovili eno najmočnejših in najmodernejših, pa tudi najuspešnejših ladjarskih družb v Jugoslaviji, ki je pokazala veliko pobudo in postala velik tekmeč največji jugoslovanski ladjarski družbi »Jugolinija«. Samo s svojim večjim gospodarskim in političnim vplivom, ki ga je izkoristila za pritisk, se je »Jugolinija« otresla te konkurence in v obliki združevanja linij prevzemala od Splošne plovbe rentabilne linije v Severno in nato še v Južno Ameriko. Končno je morala Splošna plovba privoliti

v kompromis, da se bo zadovoljila s trampersko plovbo, medtem ko je ohranila redne in subvencionirane linije »Jugolinija«. Toda Splošna plovba je znala tudi trampersko plovbo dobro izkoristiti in jo napraviti rentabilno. Glavno oviro za razvoj Splošne plovbe pomeni pomanjkanje kreditov za nakup oziroma za naročilo novih ladij pri jugoslovanskih ladjedelnicah. Nove ladje lahko tako naroča le v tujini, kjer dobi boljše kreditne pogoje (daljše roke odplačil), kar pa je seveda zvezano z valutnimi problemi.

Še ožje grlo slovenskega pomorstva pa sta koprski pristan in nova železnica v Koper. Nedavna stavka pristaniščnikov je imela močan odmev v slovenski javnosti in tudi v tujini, saj je pisal o njej npr. ves italijanski dnevnik, pa tudi drugi evropski tise. Glavna zahteva koprskih pristaniščnikov pa se pri tem ni nanašala na povečanje plač, pač pa na izboljšanje pogojev za razvoj koprškega pristanišča, ker pristaniščniki dobro razumejo, da so njihove plače odvisne predvsem od tega. Zato so v svojih zahtevah predvsem poudarjali nujnost kreditov za razvoj infrastruktur koprškega pristana (gradnja novih skladišč, pomolov, tehnik in izpopolnitev koprške železnice, ki

(Nadalj. na 2. strani)

RADIO TRST A

• NEDELJA, 19. aprila, ob: 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 9.45 Glasba za kitaro; 10.15 Poslušali boste; 10.45 V prazničnem tonu; 11.45 Oddaja za najmlajše: E. Martinuzzi: »Čarobni studenec«. Pravljičica. Radijski oder, vodi Lombarjeva; 12.00 Nabožna glasba; 12.15 Vera in naš čas; 12.30 Staro in novo v zabavni glasbi predstavlja Naša gospa; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.30 J. Kranjc: »Detektiv Megla«. Veseloigra v 3 dejanjih; 16.50 Revija orkestrrov; 17.30 Zborovska glasba; 3. del koncerta Zveze cerkvenih pevskih zborov s Tržaškega; 18.00 Miniaturni koncert; 18.45 Bednarik »Pratika«; 19.00 Jazz; 19.15 Sedem dni v svetu; 19.30 Melodije iz filmov in revij; 20.00 Šport; 20.30 Iz slovenske folklore: V starih časih »V furmanski uoštarji«, pripr. Reharjeva; 21.00 Semeni plošč; 22.00 Nedelja v športu; 22.10 Sodobna glasba; 22.20 Zabavna glasba.

• PONEDELJEK, 20. aprila, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Radio za šole (za srednje šole); 12.00 Kitarist Almeida; 12.10 Kalanova »Pomenek s poslušavkami«; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Čar glasbenih umetnin; 17.35 Jež: Italijansčina po radiu; 17.55 Vaše čtivo; 18.15 Umetnost; 18.30 Radio za šole (za srednje šole); 18.50 Zbor »Sot le nape« iz Ville Santine; 19.10 »Odvetnik za vsakogar«; 19.20 Znane melodije; 21.45 Slovenski solisti. Čelist Alojz Mordej, pri klavirju Lipovšek. Beethoven: Sonata v d duru, op. 102/2; 22.10 Zabavna glasba.

• TOREK, 21. aprila, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.30 Šopek slovenskih pesmi; 12.15 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Plošče za vas, pripravljiva Lovrečič — Novice iz sveta lahke glasbe; 18.15 Umetnost; 18.30 Komorni koncert. Pianist Geza Anda; 19.00 Otroci pojó; 19.10 Andrej Budal o sebi in o svojem literarnem delu; 19.25 Gregerjev orkester; 19.45 Zbor »Tone Tomšič« iz Ljubljane vodi Munih; 20.00 Šport; 20.35 Wagner »Mojstri pevci nürnbergski«, opera, 1. in 2. dejanje.

• SREDA, 22. aprila, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Radio za šole (za prvo stopnjo osnovnih šol); 12.10 Brali smo za vas; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Sodobne popevke; 17.35 Jež: Italijansčina po radiu; 17.55 Ne vse, toda o vsem; 18.15 Umetnost; 18.30 Radio za šole (za prvo stopnjo osnovnih šol); 18.50 Čelist Hoelscher, pri klavirju Lautner; 19.10 Higiena in zdravje; 19.20 »Beri, beri rožmarin zeleni«; 19.35 Jazz; 20.00 Šport; 20.35 Simf. koncert. V odmoru (21.15) Za vašo knjižno polico; 22.25 Zabavna glasba.

• ČETRTEK, 23. aprila, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.00 Pod farnim zvonom župne cerkve v št. Lenartu; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Ansambli na Radiu Trst - 17.35 Jevnikar »Slovenščina za Slovence«; 17.55 Kako in zakaj; 18.15 Umetnost; 18.30 Koncert Zagrebškega kvarteta; 19.10 »Pisani balončki«; 19.40 Motivi, ki vam ugajajo; 20.00 Šport; 20.35 P. Terencij Afer »Tašča«. Radijski oder, režira Peterlin; 21.55 Tonazzi izvaja skladbe za lutnjo iz 15. in 16. stol.; 22.10 Zabavna glasba.

• PETEK, 24. aprila, ob: 7.30 Jutranja glasba; 11.40 Radio za šole (za drugo stopnjo osnovnih šol); 12.10 Pravni položaj žene v Italiji: Manlio Bellomo (8) »Pravni položaj žene po sedanjem civilnem zakoniku«; 12.20 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Glasbeni mojstri; 17.35 Jež: Italijansčina po radiu; 17.55 Ne vse, toda o vsem; 18.15 Umetnost; 18.30 Radio za šole (za drugo stopnjo osnovnih šol); 18.50 Sodobni slovenski skladatelji. Arnič: Pesem planin. Orkester Slovenske filharmonije vodi Hubad; 19.10 W. Cesarini Sforza: Pravo in krivo — o razvoju moralnih in pravnih pojmov — 4. oddaja; 19.25 Priljubljene melodije; 20.00 Šport; 20.50 Koncert operne glasbe; 21.50 Nekaj jazza; 22.05 Zabavna glasba.

• SOBOTA, 25. aprila, ob: 8.30 Revija godal; 9.00 Promenadni koncert; 9.30 Karakteristični ansambli; 10.00 Pesmi odporniškega gibanja; 10.25 Tržaška rižarna v dokumentarnem filmu Aljoše Žerjala, pripr. Mara Debeljuh; 10.40 Kozina: Ilova gora in Padlim, simf. pesnitvi; 11.10 Harmonikar Moncosignori; 11.40 Ritmi in pesmi; 12.10 Kulturni odmevi; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega

USODA SLOVENSKEGA POMORSTVA

(Nadaljevanje s 1. strani)

povezuje Koper s slovenskim železniškim omrežjem).

Vsak otrok v Sloveniji že ve, da si je moral graditi Koper svoj pristan takorekoč vsem navkljub — brez kakršnekoli pomoči zveznih ustanov, republiška vlada pa tudi ni imela kreditov v ta namen. Pomagala je lahko le tako, da je prihranila kaj v ta namen že v tako pičlem republiškem proračunu. Koprška železnica je bila zgrajena z največjimi denarnimi težavami in prav zato so jo gradili vrsto let. Že kmalu pa se je pokazalo, da ne zmore vsega prometa, ki bi moral teči po njej iz pristana v zaledje in obratno, ker je samo enotirna. Ni pa denarja, da bi zgradili še drugi tir. To — pa tudi razne druge pomanjkljive infrastrukture — hromi razvoj koprškega pristana. Ladje morajo pogosto cele dneve čakati pred pristanom na izkrcavanje ali pa jih morajo preusmeriti v Trst ali na Reko. Še lani se je dogajalo obratno.

Edino, kar zavira in ovira razvoj slovenskega pomorstva, je torej pomanjkanje kreditov za gradnjo infrastrukture in za razvoj ladjarskega podjetja Splošna plovba. Krediti! — to je velik krik, ki se dviga iz koprškega pristana. Ko bodo na razpolago krediti, bodo Koprčani in z njimi vsa Slovenija lahko pokazali, kaj zmore slovenski narod tudi v pomorstvu in v pomorski trgovini. V takem primeru bo postal Koper nedvomno v kratkem eden največjih jadranskih pristanov. To mu napovedujejo vsi, tudi tuji strokovnjaki, ker ima za to tudi vse naravne pogoje. Že zdaj je drugi največji pristan Jugoslavije (zaostaja le za Reko) in edini jugoslovanski pristan, ki posluje rentabilno. Pogosto postavljajo koprski pristaniški kolektiv za vzgled učinkovitega dela vsem drugim jugoslovanskim pristanom. Toda zdaj se je znašel koprski pristaniški kolektiv zaradi pomanjkanja infrastrukture in kreditov zanje v zagati, ki ogroža bodočnost slo-

venskega pomorstva, ki je tako lepo obetalo in na katero smo bili zlasti mi primorski Slovenci — in tudi mi v zamejstvu — še posebno ponosni.

— o —

GRŠKA VLADA JE NEPRIČAKOVANO IZPUSTILA THEODORAKISA

Grška vojaška vlada je nepričakovano izpustila znanega skladatelja in političnega levičarja Mikisa Theodorakisa, ki je, kot znano, bolan na pljučih. Bolan je bil že pred aretacijo, a po njej se mu je stanje še poslabšalo. Zadnji čas so ga zdravili v neki atenski bolnišnici. Svetovna kulturna javnost je večkrat zahtevala, naj grška vlada izpusti bolnega umetnika.

Bogdan Pogačnik, dopisnik slovenskega tiska in radiotelevizije v Parizu, je sporočil dnevniku »Delo«, da je Theodorakis 13. t. m. že prispel na pariško letališče Orly, nakar nadaljuje: »S posebnim letalom ga je pripeljal s seboj Servan-Schreiber, nekdanji direktor revije »Express« in sedanji glavni tajnik francoske radikalne stranke (avtor slovite knjige »Izziv Amerike«, op. N. I.), ki je s tem opravil ne samo uspešno človekoljubno dejanje, ampak tudi uspešno politično reklamo zase. Servan-Schreiber je šel v Grčijo na prošnjo združenja francoskih študentov, da bi posredoval v procesu zoper univerzitetnega profesorja Karaiorgasa, ki so mu zahtevano smrtno kazen znižali v dosmrtno ječo. Popolnoma je uspel tudi v svojem posredovanju za rešitev bolnega Theodorakisa.«

Mladi in starejši

(Nadalj. s 1. str.)

trgoval z mamili. Prevažal jih je v svojem diplomatskem kovčku in se čutil varnega s svojo diplomatsko imuniteto. Toda takih dozdnevno častivrednih gospodov, diplomatov ali ne, ki prevažajo v svojih kovčkih in aktovkah smrt in ostudne grehe, je nič koliko in večina izmed njih nikoli ne pade v roke policiji, ker so vse preveč častivrednega videza in na preveč uglednih položajih.

Današnji svet ima takšno mladino, kakršno si zasluži, ali bolje, kakršno si je vzgojil. Pod hinavskim načelom svobode tiska kviri mladino s tiskanim trupom in gnilobo, nakar se pritožuje nad njo. Isti ljudje, ki potuhnjeno molče, kadar so teptane pravice ljudi, ki morajo prenašati nasilja diktatur ali celo potegnejo z nasilniki, če znajo odeti nasilje v nekaj lepih fraz, pa takoj glasno zakriče, če hoče javno pravništvo zapleniti kakšno izrazito pornografsko ali moralno pokvarjeno revijo, ter začno čvekati o nasilju in zatiranju. In tisti, ki očitajo moralnim naukom Cerkev nazadnjaštvo, vsiljujejo mladini kupe tiska o najhujših seksualnih in moralnih perverznostih, v imenu svobode...

Nekdo mi je dejal: »Ko gledam te fante z dolgimi lasmi in bradami, upornih izrazov, in ta dekleta v minikrilih ali grdih maxi plaščih, me prevzame taka ljubezen do njih in tako občutje krivde nad njimi, da mi silijo solze v oči. Oni ne vedo, da so naše žrtve: žrtve generacije, ki je zamenjala Boga z zlatim teletom in ki hrani mladino s pornografijo namesto z ljubeznijo in vzgledom. Mi smo jim vzbudili strah pred svetom, v katerem morajo živeti. In ta svet smo mi naredili tak, kakršen je.«

NOČEJO BITI ODVISNI OD BLOKOV

V Dar-es-Salaamu se je začel 13. t. m. pripravljalni sestanek neuvršenih držav. Uvodni govor je imel tanzanijski predsednik Julius Nyrere, ki je razložil idejne razloge za neuvršenost, katero pojmuje kot neodvisnost od velikih sil in blokov. Sestanka se udeležujejo delegacije ali opazovalci 61 držav. Jugoslovansko delegacijo vodi zunanji minister Mirko Tepavac. Ta je pred odhodom v Afriko obiskal predsednika Tita na Brionih.

Kot znano, je bil ravno Tito pobudnik sklicanja konference neuvršenih držav, ki bo sledila sedanjemu pripravljalnemu sestanku.

sveta; 15.55 Avtoradio; 16.10 Operetne melodije; 16.30 I. Pregelj »Otroci sonca«. Dramatiziral Peterlin. Četrta del. Izvajajo dijaki slovenskih višjih srednjih šol v Trstu; 16.50 Za mlade poslušavce: Od šolskega nastopa do koncerta; 17.45 Slovenski znanstveni delavci z univerze; 18.00 Moj prosti čas; 18.15 Kvintet Boruta Lesjaka; 18.30 Tržaški narodni ansambel; 18.50 Kentonov veliki orkester; 19.10 »Družinski obzornik«; 19.30 Zabavali vas bodo; 20.00 Šport; 20.45 P. Kozak »Afera«; 22.35 Zabavna glasba.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Odgovorni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska tiskarna »Graphis« Trst

Razmišljanja

Igor Tuta: OB ENCIKLOPEDIJI

II.

Svoje zadnje delo o deželi Furlaniji - Juljski krajini je prof. Valussi objavil leta 1967 pri založbi Le Monnier in to je krajši tekst, namenjen srednjim šolam. V poglavju o prebivavcih pravi, da so v naši deželi predvsem »Furlani in Veneti in skromna manjšina Slovencev in Nemcev«, medtem pa se nekaj širše razpiše o istrskih 'beguncih', ki se jih je 65.000 po vojni naselilo v deželi.

S temi begunci tudi odpravi vse, kar je v zvezi z drugo svetovno vojno in z vsemi razgibanimi tržaškimi politično-diplomatskimi dogodki, da o tukajšnjem osvobodilnem gibanju niti ne načentam govora.

V omenjeni knjigi avtor bežno omenja Slovence samo trikrat, v zvezi s tržaškim zaledjem in ko govori o Doberdolu. V Beneški Sloveniji (seveda Valli del Natisone) »je nekaj slovanskih zaselkov Savogna, Grimaeco, Drenchia in Stregna«.

Prelistal pa sem tudi obširnejšo, čez 500 strani obsegajočo Valussijevo monografijo o naši deželi, ki jo je izdala PTET leta 1961, in sicer je to peta knjiga zbirke »Le regioni d'Italia«. Tudi tu nas avtor skoraj nikjer ne omenja, vendar pa na vsej 170. strani govori o Slovencih ob vzhodni meji. Najprej nas predstavi na splošno, potem pa spregovori o nas po posameznih pokrajinah. Na tem mestu naj omenim le odstavek, kjer pravi, da je na Tržaškem Slovencev 10 odst. vsega prebivavstva. »Posvečajo se skoraj izključno kmečkemu delu, vendar so imeli v tem po-vojnem času pomembno kulturno prebujenje, pogojeno od svobode, ki jo uživajo v duhu Ustave italijanske republike...« Vendar njih število... se počasi manjša pod kulturnim vplivom italijanskih mest.

Ne zdi se mi primerno, spuščati se v razpravljanje o besedah, ki so bile zapisane pred desetimi leti, vendar je prav, da se ob njih zamislimo, ker ne bi bilo prav, da bi Slovenci v Italiji tudi v novi enciklopediji dobili enak obraz, obraz primitivca, ki se je sicer pred 25 leti nekaj kulturno osvetil, zdaj pa se že, sredi svoje blage preproščine povsem neopazno izgublja v tujem razvejanem in bogatem kulturnem življenju. Če naj vzamemo samo kulturno doživljanje Slovencev in Italijanov v Trstu, ni niti potrebno, da to dogajanje osvetlimo s procentualnimi reflektorji, ker je primerjava že

sama na sebi dovolj zgovorna. Vsak podoben govor o kulturnem podleganju meji nekam v groteskno sfero. Korak naprej po poti takega poročanja, pa bomo spet brali (kot je zapisal neznan avtor v Ilustrirano enciklopedijo vseh italijanskih občin — 3. knjiga), da so se »med drugo svetovno vojsko in zlasti po njenem koncu med Italijani in Slovani pojavljala nasprotja zaradi slovenskega irendentizma«. Tako. In še korak naprej, pa bomo bravca točno informirali, da v »Trstu izhajata dva dnevnika: Il Piccolo in Primorski dnevnik in dva tednika: Vita nuova in Gospodarstvo«.

V vseh teh publikacijah pa sem zaman iskal besedo o Rebuli, o Pahorju, o Tavčarju, o Slovenskem gledališču, o Kulturnem domu, o naših revijah, čeprav avtorji s sosed-

njimi Furlani le niso bili tako mačehovsko razpoloženi in so jim celo objavili tekste v njihovem jeziku.

Tudi slovenske besede sem tam zaman iskal. Eno samo pohlevno vijolico sem nekje iztaknil, tam, kjer neznan avtor pravi, da se imenujejo prebivavci Doline Brežani in je tudi lepo postavil kljukico na ž. Ta kljukica še posebno vidno izstopa med raznimi aurisiniani, sgonichesi, doberdovesi in colliani. In ti kulturno naobraženi »colliani« imajo kar dve prosvetni društvi, od katerih je prvo »Circolo di cultura cattolico sloveno« (SKDP), drugo pa ne bolj opredeljen »BRISK I GROC«.

Zadnjič sem že poudaril, da je za nas zelo pomembno, da bodo v novi deželni enciklopedični monografiji informacije in tudi zaokrožena slika Slovencev v zamejstvu čim bolj verodostojne. Pomisliti moramo, kaj lahko sami napravimo v to smer, zdaj, ko delo šele nastaja.

Mahdijevsko gibanje v Sudanu

Pretekle dni sta bila eter in tisk polna novic o uporuh mahdistov v Sudanu, in kot navadno, tudi tokrat javnost ni mogla zvedeti, za kaj pravzaprav gre. To je očitno posledica dejstva, da poročajo o teh stvareh zahodni časnikarji, ki nimajo pojma o tistem, kar je resnično gibalno dogodkov, in zato kvasijo neumnosti o tajinstvenosti orientalske duše in podobno. Ker so preleni ali sploh nesposobni, da bi se poglobili v razmere v deželah, iz katerih poročajo, se zadovoljujejo s tem, da pošiljajo tiskovnim agencijam in svojim listom samo poročila o zunanjih dogodkih, ne da bi razumeli njihov resnični pomen in njihovo povezanost.

Tako smo slišali tudi o uporuh v Sudanu le to, da so se uprli pristaši el Mahdija in da so vladne čete kmalu strle odpor 30.000 upornikov, ki so se baje utrdili na nekem otoku v Belem Nilu. O vzrokih upora pa nič.

V resnici je šlo za upor mohamedanske verske bratovščine Mahdija, ki jo je vodil Imam el-Hadi el-Mahdi, potomec onega Mahdija, ki je l. 1881 vodil upor Sudancev proti Angležem in Egipčanom, tedanjim gospodarjem Sudana. Mahdi je bil premagan in je padel v boju, njegov sin Abdel Rahman el-Mahdi pa se je z vso Mahdijevo družino in sorodstvom umaknil na 30 km dolg in 3 km širok otok Gezira Abba v Belem Nilu, 200 km južno od Kartuma. In v tistem prostovoljnem pre-

gnanstvu na daljnem, a rodovitnem otoku v Belem Nilu je prišlo do preobrazbe mahdijevske sekte ki je postala iz fanatične nasprotce vsega zahodnega naklonjena Zahodu. Dosedanji vodja sekte Imam el-Hadi el-Mahdi je bil poleg tega, da je bil duhovni vodja sekte, tudi veleposlanik. Imel je velike nasade sadja in bombaža na otoku. Otok sam pa je bil romarski kraj za mahdiste. Ti so stremeli po preroditvi mohamedanske vere in so pridigali med drugim čimvečjo poduhovljenost in preproščino, tudi v bogoslužju. Zato niso imeli zidanih mošej, ampak so se zbirali k molitvi v zasilnih mošejah, kjer so debela podpirala streho iz vej in trave. To je simboliziralo strogo vernost mahdistov in njihovo moralno trdnost ter željo po preproščini.

Mahdisti so nasprotniki sedanje Nasserje in vsearabskemu gibanju za združitev naklonjene politike sudanske diktatorske vlade. Niso hoteli, da bi se Sudan tesno vezal na Egipt, kar je bilo končno tudi v tradiciji mahdističnega gibanja. Ni izključeno, da so pri tem igrala vlogo tudi kakšna etnična nasprotstva, kajti mahdisti sudanskega juga so bolj črnici kot Arabci. Iz tega razloga je prišlo do zaostritve nasprotstva in do »upora«, v resnici pa se je vojaški režim v Kartumu najbrž hotel znebiti močnega nasprotnika in je zato udaril po njem. Za to je izkoristil poskus atentata na predsednika revolucionarnega odbora generala el-Numeirija in spopade z demonstranti v Kartumu in Omdurmanu. Prvič so se sudanske vladne čete tokrat upale prodreti do otoka Gezi Abba. Mahdistični voditelj Imam el-Hadi el-Mahdi je bil baje ubit, ko je skušal pobegniti v Abesinijo, prav tako verjetno pa je tudi, da so ga kratkomalo umorili, ko jim je padel na otoku v roke.

Poraz mahdistične sekte pomeni še eno zmago nasserjanstva v severni Afriki, hkrati pa se je pokazalo da ima Nasserjeva politika tam vse več odločnih nasprotnikov. To se je pokazalo zadnji čas tudi v Libanonu in v Jordaniji, kjer se vleče boj med nasserjanskimi gverilci in kraljem Husseinom iz runde v rundo, a enkrat bo moralo priti do odločitve.

BRAVCEM

Zaradi preobilice gradiva je moralo tokrat odpasti nadaljevanje članka »Nakupovalni turizem — mejni turizem«.

BCIKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE

S. P. A.

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

D. D.

GLAVNICA LIR 600.000.000 - VPLAČANIH LIR 300.000.000

TRST - ULICA FABIO FILZI ST. 10

TEL. ST. 38-101, 38-045

BRZOJAVNI NASLOV: BANKRED

S Tržaškega

Srečanje šolske mladine

Slovensko prosvetno društvo »Igo Gruden« priredi v soboto, 18. t. m., v dvorani Alberta Sirka v Sv. Križu srečanje med mladino osnovne in enotne srednje šole »Igo Gruden« iz Nabrežine in osemletke z Viča pri Ljubljani. Do podobnih srečanj je prišlo tudi v preteklih letih in so vsa lepo uspela. Letos pa so organizatorji hoteli dati temu dogodku, ki se uvršča v izmenjavo obiskov med zamejstvom in matično domovino in s tem ustvarja večjo povezanost med pripadniki istega naroda, še posebno težo.

Govorci iz Ljubljane bodo v dopoldanskih urah obiskali učence in dijake v Nabrežini ter si ogledali šolske prostore, kjer se ti učijo. V Trstu pa si bodo ogledali Kulturni dom.

PREJELI SMO

»MI SMO TU!«

V Trstu smo se zbrali skupina mladih zamejskih Slovencev, da se pogovorimo o perečih vprašanih naše politične situacije. Sad teh pogovorov je bila ustanovitev *Mladinske skupine slovenskih volivcev*, ki noče biti neka nova zveza ali stranka, ampak le samostojna mladinska skupina, ki ima za osnovo slovensko zavest in zato združuje slovensko mladino različnih ideologij. Podpira in voli slovensko politično krovno organizacijo, katere smoter je uveljavljanje slovenskih pravic v zamejstvu.

Ker hočemo kritično spremljati vse politično dogajanje in ker hočemo posredovati našim političnim predstavnikom mnenja in zahteve mlade generacije, sodimo, da mora biti naša notranja diskusija odprta vsem ideološkim zornim kotom, da pa istočasno ne sme biti vezana na toge, že obstoječe, politične sheme.

V zamejstvu, kljub večletnemu političnemu sodelovanju še vedno nastopamo premalo enotni. Prav je sicer, da razne skupine bogatijo svoje vrste in ideološko izgrajujejo svoje člane, vendar pa to ne bi smelo biti ovira, da bi mimo posameznih ideologij Slovenska skupnost postala enotno slovensko politično predstavništvo v zamejstvu, se pravi na Tržaškem, na Goriškem, v Beneški Sloveniji, v Reziji in v Kanalski dolini.

Prizadevali si bomo torej ustvariti v Slovenski skupnosti možnost, da bodo pristopili k sodelovanju prav vsi Slovenci, ki slovensko čutijo, tudi tisti, ki danes zaradi ideologije volijo italijanske stranke. Ustvarjajmo vsaj pri nas tisto enotnost, ki je nujno potrebna v našem političnem, kulturnem in gospodarskem razvoju za večje uspehe pri uveljavljanju naših pravic.

V Mladinski skupini bomo zato morali imeti stalno izmenjavo misli na najširši podlagi. Zato vabimo k našim pogovorom vse tiste mlade, ki jim je pri srcu usoda zamejskih Slovencev in ki se z našimi načrti strinjajo, in tudi tiste, ki se sicer ne strinjajo, pa bi s svojimi kritičnimi pripombami lahko pripomogli k izoblikovanju naših predlogov.

Trst, 14. aprila 1970.

Odbor Mladinske skupine
Slovenskih volivcev

Popoldne ob 16. uri je v Sv. Križu napovedana skupna prireditvev. Ljubljanska in nabrežinska mladina bo nastopala s svojima pevskima zboroma, z baletom, z literarnimi in glasbenimi odlomki, z recitacijami. Za zadnjo točko programa pa se bo na odru zvrstilo kakih 120 pevcev za skupni nastop pevskih zborov osnovne šole Vič in »Kraškega slavčka« iz Devina-Nabrežine ob spremljavi harmonikarskega orkestra glasbene šole Vič.

Uro pred začetkom pa bo v isti dvorani srečanje in razgovor med kulturnimi osebnostmi iz Ljubljane in iz zamejstva. Predstavnica ljubljanske osnovne šole in predsednica nabrežinskega prosvetnega društva bosta podali nekaj misli in želja, ki se postavljajo ob takem srečanju. Sledil bo prost razgovor.

Vsi prijatelji mladine, zlasti pa mladina sama, za katero je to srečanje pripravljeno, so k prireditvi toplo vabljeni.

— o —

SREČANJE PESNIKOV, GLASBENIKOV IN DUHOVNIKOV

V nedeljo, 25. aprila, bo v Slomškovi dvorani v Bazovici srečanje pesnikov, glasbenikov in duhovnikov. S tem srečanjem želi Zveza cerkvenih pevskih zborov najti nov besedni in glasbeni izraz cerkveni vokalni glasbi v skladu z novimi zahtevami časa in težnjami sedanjega človeka.

Zjutraj bodo referati in koreferati o glasbi v luči zadnjega koncila in novih liturgičnih besedilnih, popoldan pa razgovori o referatih.

Škodljivo za obmejno trgovino

V Jugoslaviji so se cene mesa zadnji čas izredno povečale, tako da so v bistvu izenačene s cenami v Italiji. Zato je nakupovanje mesa izgubilo ves mik za prebivalstvo obmejnih področij na Tržaškem, Goriškem in drugod. Doslej so odhajale množice ljudi ob sobotah, pa tudi druge dneve v Sežano, Novo Gorico, Koper in drugam v obmejne kraje na oni strani, da so si nakupile po nekaj kil mesa, in to je prišlo prav obema stranema. Mesnice v obmejnih predelih Slovenije so imele velik promet in država je zaslužila precej deviz (tak način trgovine predstavlja, kot znano, najboljši tip izvoza), prebivalci obmejnih krajev v Italiji pa so ceneje prišli do mesa. Zdaj je to prenehalo. Kot poročajo, so se dogajali v zadnjih dneh v Sežani in drugje zanimivi prizori. Mnogi kupci iz Italije še niso vedeli za povišane cene in so kot navadno naročili po nekaj kilogramov mesa. Za ceno so zvedeli šele pri blagajni. Ker pa se jim je zdela previsoka ali ker niso imeli s seboj dovolj denarja, so enostavno puščali zavitke z mesom pri blagajni na tleh in tako so nastali celi kupi zavitkov.

Zvišanju cen mesa v Jugoslaviji je vzrok predvsem pomanjkanje mesa, ker kmetje re-
de premalo živine. To pa ima spet svoje vzro-

OBČNI ZBOR POSOJILNICE

V nedeljo, 12. t. m., je bil v Nabrežini redni letni občni zbor Kmečke in obrtniške posojilnice. Predsednik Josip Terčon je obširno poročal o delovanju denarnega zavoda v zadnjem poslovnem letu, pri čemer je poudaril, da se je tudi v tej dobi okrepilo zaupanje do domače hranilnice, kar je razvidno iz vlog, ki so se lani občutno povečale. Do konca leta 1969 so vloge znašale skupno skoraj 168 milijonov lir, kar pomeni 43 odstotkov več v primerjavi z letom 1968.

V zadnji poslovni dobi pa se je nekoliko zmanjšalo število posojil, kar pa ni bilo odvisno od poslovanja hranilnice ali delovanja upravnega odbora, saj je ta sprejel vse prošnje, ki so mu bile predložene, razen ene. To dejstvo kaže, da so bile lani investicije nekoliko nižje. V tej zvezi je pa predsednik izrazil prepričanje, da bo v tej poslovni dobi položaj spremenil na bolje. Lani je bilo odobrenih 41 posojil za skupni znesek skoraj 40 milijonov lir.

Bilanca posojilnice je konec leta izkazovala 175.846.000 lir v aktivih in 175.563.000 lir v pasivi, tako da je znašal čisti dobiček 283.000 lir.

Po krajši razpravi je bilo predsednikovo poročilo soglasno odobreno. Občni zbor je nato ponovno izvolil v upravni odbor Lina Visintina in Alojza Legiša, ki jima je potekla mandatna doba in sprejel nekaj ukrepov upravnega značaja. Nekateri člani so ponovno predlagali, naj upravni odbor prouči možnost, da bi denarni zavod uradoval vsak dan. Predsednik je v tej zvezi pojasnil, da odbor predlog že dalj časa proučuje in da bo verjetno sprejel ustrezn ukrep v letošnji jeseni.

REBULOVO PREDAVANJE V KNJIŽICI

Predavanje o pojmovanju krščanstva, ki ga je imel pred časom pisatelj Alojz Rebula v Ljubljani, so izdali zdaj ljubljanski frančiškani v knjižici. Predavanje je vzbudilo veliko zanimanje v javnosti, enako pa zdaj tudi knjižica.

ke. Eden izmed njih je v zanemarjenih kmetijah, kjer je premalo delovne sile, ker odhajajo skoraj vsi mladi v industrijo. Tudi kmetijskim zadržam se baje ne splača rediti živine, ker živinoreja ni rentabilna. Tako zasebni kmetje kot zadrage se pritožujejo, da trgovska podjetja premalo plačujejo za živino, za teletino npr. le 800-1000 starih din za kilogram, medtem ko isto meso prodajajo zdaj za 4400 din, glede na kvaliteto seveda. Dobiček trgovskih podjetij je odločno prevelik. V drugih državah je razmerje med ceno, ki jo dobi živinorejec, in prodajno ceno mesa približno 1:2. Kmetje v Sloveniji se zelo pritožujejo zaradi tega brezmejnega pohlepa trgovskih podjetij po dobičku. Prihaja celo do takih brezvestnih dejanj, o kakršnem je te dni poročal slovenski tisk iz nekega kraja, kjer je tamkajšnje podjetje za prodajo mesa imelo zaprte precejšnje količine mesa v hladilnikih in jih ni hotelo dati v prodajo, da bi izsililo od oblasti priznanje višjih cen, kar je tudi doseglo.

Pomanjkanje mesa oziroma visoko zvišanje njegovih cen se kaže tudi na Hrvaškem. Listi prinašajo dopise bravk, ki dajejo drugim gospodinjam recepte za okusne jedi brez mesa. Uredniški komentarji šaljivo dodajajo, da se bodo kmalu pojavili tudi recepti za »ražnjiče« in »čevapčiče« brez mesa.

LJUDSKO GIBANJE

Predvolilno gibanje in razgovorjanje med političnim strujami v Gorici je že v polnem teku. Tako tudi med slovenskimi političnimi odtenci.

V tej zvezi je preuredila svojo organizacijo tudi goriška slovenska katoliška skupina. V njenih vrstah so se precej časa pojavljale težnje, da pridejo do besede tudi mlajše moči.

Zato so se izvršile na zadnjem občnem zboru tudi nekatere spremembe v tem smislu. Kot smo že poročali, se je skupina preimenovala v Slovensko ljudsko gibanje. Ostane pa še vedno povezana z goriško Slovensko demokratsko skupnostjo v okviru goriške Slovenske demokratske zveze (SDZ).

Goriško Slovensko ljudsko gibanje si je izvolilo nov izvršni odbor. Nekateri starejši člani, med njimi dosedanji predsednik dr. Kacin, so izpadli ali so se umaknili. V novem odboru so sedaj prof. Andrej Bratuž, predsednik; dr. Damijan Paolin, podpredsednik; učitelj Albin Suligoj, tajnik; dr. Brešan Karel, tajnikov namestnik; Špacapan Mirko, blagajnik; Terpin Marjan, referent za stike z javnostjo; Kojnc Ernest, referent za organizacijo. Svet sestavlja 24 članov, predstavnikov iz posameznih občin in drugih javno-pravnih ustanov.

Po novih tolmačenjih je lahko član Slovenskega ljudskega gibanja vsak Slovenec, ki priznava namen in statut gibanja v duhu krščansko socialnih načel in narodnih pravic slovenske etnične skupine. Kdor se z njimi sklada, temu so po izjavah vodstvenih članov, odprta vrata za sodelovanje in uveljavljanje.

Za prihodnje volitve so v teku priprave za kandidatne sezname, ki bodo, kolikor nam je znano, sestavljeni iz obeh skupin SDZ.

Živahno prosvetno delo v Štandrežu

Kaže, da je lanska proslava čitalniške stoletnice v Štandrežu dala precejšnje pobude za razgibanost prosvetnega življenja pri nas. Vse tri prosvetno-športne skupine so imele že večje prireditve.

Prosvetno društvo »Štandrež« je povabilo na Jožefovo Slovensko gledališče iz Trsta, ki je odigralo v župnijski dvorani šaloigro »Moč uniforme«. Na velikonočni ponedeljek je dramska skupina igrala Vilharjevo veseloigro »Poštena deklica« ob odprtju župnijskega doma v Doberdolu. Dne 11. aprila je nastopila z Lipahovo komedijo »Glavni dobitki« v prosvetni dvorani v Nabrežini. Naslednji dan je na povabilo društva uprizorilo Dramsko gledališče iz Nove Gorice Linhartovo komedijo »Ta veseli dan ali Matiček se ženi«. 25. aprila bodo nastopili igralci »Štandreža« z »Glavnim dobitkom« v Doberdolu. Za materinski dan 10. maja pripravljajo šolarji materinsko proslavo v župnijski prosvetni dvorani. 26. maja pa bo gostovalo doberdolsko prosvetno društvo »Hrast« pod okriljem našega z igro »Prisega o polnoči«. Vmes je imelo društvo »Štandrež« tudi par kulturnih večerov.

Prosvetno društvo »Oton Župančič«, ki se je pomladilo z novim odborom, se je udeležilo 22. marca z moškim zborom pod vodstvom Frana Lupinca revije primorskih pevskih zborov v Postojni. Na velikonočni tork so člani »O. Župančiča« in Kmečkega društva pripravili praznovanje svetega Vanca, po

Po odloku goriškega prefekta bodo 7. junija volitve za goriški pokrajinski svet in za vseh 22 občin pokrajine. Nekaj časa ta datum še ni bil prav točen, ker so bile zadnje volive na Goriškem v primeri z vsemi drugimi kraji v državi za en teden bolj kasne. Po sporazumu med predsednikom tržaškega prizivnega sodišča in goriškim prefektom so pa določene kot povsod drugod za nedeljo, 7. junija. Izjeme so le občine: Ronke, Villesse in Romans.

Župani morajo izdati lepake o kraju in gasu volitev do 25. aprila. Stranke pa morajo prijaviti kandidatne liste do 11. maja.

V Gorici bo voljenih 40 občinskih svetovavcev, v Sovodnjah 15, v Števerjanu 15 in v Doberdolu tudi 15.

V goriški pokrajinski svet bomo volili 24 svetovavcev. Volilnih okrožij je tudi štiriindvajset. Pri teh volitvah niso možni prednostni glasovi.

Pevma

NAJDENI ZLOČINCI

Vsi občani so z zadoščenjem sprejeli vest, da je policija našla brezvestne zločince, ki so v noči od 14. na 15. marec oskrnili več grobov na farnem pokopališču.

Tisto noč je popivala družba osmih fantin v gostilnah po Štmavru in v takoimenovani »buži«. Ko so se napili, se jih je šest njih odpeljalo na dveh avtomobilih domov. Dvema pa še ni bilo dovolj. Ta dva, 22-letni delavec Fulvio Larocca z Livade in 21-letni

starem običaju s praznovanjem v cerkvi in večerno zabavo z godbo, petjem in skioptičnimi slikami. V septembru pa bo društvo uprizorilo na prostem veliko ljudsko igro »Miklova Zala«.

Na živahnem delu je bilo tudi športno društvo »Juventina«, ki je v zadnjih tednih priredilo več tekem v odbojki. Od 24. julija pa do 2. avgusta bo imelo zabavni teden z vsevečernim bogatim sporedom na prostem.

Izreden koncert cerkvene glasbe

V nedeljo zvečer smo z užitkom poslušali v cerkvi na Travniku oratorij »Mesija« ki ga je zložil nemški mojster Georg Friedrich Händel in je bil prvič podan leta 1742 v Dublinu.

Zaradi snežnih prometnih ovir je koncert, napovedan za eno nedeljo poprej, odpadel, toda tudi to nedeljo je bila travniška cerkev polna poslušavcev iz mesta in celo iz Vidma. Glasbeni večer je bil prirejen pod okriljem italijanske goriške kulturne umetniške ustanove E.M.A.C. in slovenske katoliške prosvetne zveze. Oratorij, ki je trajal dve uri, so brezhibno izvajali zbor, orkester in solisti ljubljanske glasbene ustanove Consortium musicum. Njen pobudnik in dirigent je profesor muzikologije na teološki fakulteti Mirko Cuderman. Kljub težavam je ta glasbena skupina dosegla velik vzpon.

Iz Goriške

Pred volitvami

mehanic Alessio Tommasi, sta se odpravila med razgrajanjem, razbijanjem cestnih žarnic in tablic proti Pevmi. Tu sta preplezala pokopališčni zid ob strani in se lotila svojega vandalskega početja.

Oba sta krivdo priznala, seveda z različnimi izgovori. Policija ju je naznanila sodišču, a sta še na svobodi. In občani čakajo, da ju doleti zaslužena kazen, tudi v opomin in strah drugim mladim razgrajajškim mladim tolpam, ki hodijo na »izlete« v naše dolince.

OBČINSKI SVET

Goriški občinski svet je na zadnji seji odobril proračun občinskih podjetij za leto 1970. Potrjen je bil s 24 glasovi, trije svetovalci, liberalci in misovci, so se pa vzdržali.

Proračun kaže, da bodo imela občinska podjetja okrog 36 milijonov primanjkljaja. Dohodke v višini 33 milijonov bi morala izkazovati mestna elektrarna, in to varadi vedno večje uporabe električne sile pri gospodinjstvih strojih. oVdovod bi tudi moral prinesiti okrog 16 milijonov prebitka. Zaradi zvišanja uslužbenskih plač je za šest milijonov manjši od lanskega. Za plinarno predvideva proračun 14 milijonov primanjkljaja. Za mestni avtobusni promet pa kar 65 milijonov. Deloma so tudi vzrok poviški plač za 41 uslužbencev.

Mestni avtobusni prevozi pa ne tičijo v zagatah samo v Gorici, ampak tudi po drugih mestih. Večina prebivalcev razpolaga danes z lastnimi prevoznimi sredstvi. Zato so avtobusi sredi dneva po navadi prazni. Občinska uprava bo morala poseči po drugih sredstvih, ne samo po zvišanju prevoznin, da se bo mestni promet še lahko vzdržal.

Prometni primanjkljaj je tudi vzrok, da se občinska uprava upira razširjenju avtobusnih zvez tudi v obljudenem južnem mestnem okraju.

V nedeljo, 19. t. m. ob 17. uri v Katoliškem domu v Gorici

FRAN SALEŠKI FINŽGAR

NAŠA KRI

igra v štirih dejanjih

Consortium musicum Ljubljana je združene aktivnih glasbenih ljubiteljev, ki ima namen posredovati glasbeno ustvarjalnost vseh dob in narodov v čim širšem krogu.

To prizadevanje sta zbor in orkester — več kot sedemdeset članov — dokazala pri nedeljskem koncertu v polni meri in s prefinjeno ubranostjo, da ne govorimo o prekipevajoči mogočnosti pri temi »Aleluja« in zaključnem »Amenu«.

Odlikovali so se solisti, zlasti sopran in tenor, le ponekod nekoliko preglašeni. Poslušavce je presenetil tudi uglajeni nastop in še posebej izbrano Cudermanovo dirigiranje, ki je kljub izraziti, prikupni skromnosti, držal krepko v oblasti vse izvajalce mogočnega oratorija. Prodorni uspeh tega bogatega umetniškega večera so vsi navzoči potrdili z dolgim in gromovitim ploskanjem.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

23. in 24. številka revije „Most“

Nova, dvojna, 23. in 24. številka revije »Most« se začne z razpravo Toussainta Hočevarja »Križa informacije ob dvigu slovenskega zdomstva«. Toussaint Hočevar je slovensko-ameriški intelektualec in gleda na slovensko dogajanje iz oddaljene, prekooceanske perspektive. V razpravi opozarja predvsem na problem izseljevanja iz Slovenije, zlasti izseljevanja izobraženih ljudi, in kakšno izgubo pomeni to za intelektualni in proizvodni potencial slovenskega naroda. Ta izguba je delno nadomeščena s tem, da ti izseljenci močneje uveljavljajo slovenstvo v svetu, pogosto se na pomembnih vodilnih mestih in so nekaki prevodniki novih idej v slovenstvo. Toussaint Hočevar pa tudi razvija svoje misli, kakšne informacije naj bi domovina posredovala Slovincem v zdomstvu, da bi jih ohranila slovenskemu narodu. Njegove misli so duhovite, izvirne in moderne, le da žal premalo upoštevajo dejanske možnosti in razmere.

Sledi prevedeni esej Arduina Agnellija »Uso-da nezdgovinskih narodov«. Agnelli je docent na tržaški univerzi. Esej je preveden iz njegove knjige »Naradno vprašanje in socializem«, prevedel pa ga je Aleš Lokar, verjetno zato, ker govori v njem tudi o Slovincih. Nesprejemljiv pa je Agnellijev sicer od drugod prevzeti izraz »nezdgovinski narodi«, ker narodov brez zgodovine ni, zato je tako izražanje nesmisel.

Danilo Lokar je objavil simbolni surrealistični dramski tekst, zajet iz dni Hitlerjeve okupacije na Poljskem. V njem prevladuje filozofski simbolni pomen nad dramskim. Pavle Zidar pa je zastopan z novelo »Rodar«. Lev Detela razpravlja o Šeligovi knjigi »Triptih Agate Schwarzakobler« pod naslovom »Nove plasti bivajnskega prostora«. Irena Žerjal Pučnik nadaljuje svoj izčrpan pritični pregled »Slovenski filmski scenariji 1948-65«, v katerem pa zapade večkrat v nekritično posploševanje, ko npr. govori o »nekaj tipično slovenskem« in podobno. Nadaljuje se tudi razprava Lojzeta Udeta »Slovinci in jugoslovanska ideja v letih 1903-1914«, ki razkriva veliko doslej neznanega. Vladimir Vremec razpravlja o razvojnih možnostih v Slovenski Benečiji in ocenjuje v drugem članku tudi zadnje študijske dni v Dragi. Take študijske dni pojmuje kot nekako srečanje slovenskih izobražencev različnih nazorov, ne pa kot svobodni forum in priložnost za odkrito diskusijo o slovenskih narodnih problemih. Aleš Lo-

kar pa ocenjuje vrsto slovenskih revij in se kaže pri tem precej skeptičen do nove revije »Prostor in čas« in do njenih teženj.

Poezijo zastopajo v tej številki Vladimir Kos, Boris Pangerc, Pavel Lužan in Jolka Milič z nekaterimi prevodi.

ISAVERIJA PIRC: »SKORAJ 50 LET V MISIJONIH«

Baragovo misijonišče v Buenos Aires — gre za slovensko misijonsko ustanovo, kot pove njegovo ime — je izdalo pred kratkim spomine zelo znane slovenske misijonarke, redovnice Ksaverije Pirc. Knjiga ima naslov »Skoraj 50 let v misijonih« in šteje blizu 100 strani precej velikega formata z mnogimi fotografijami in njenimi lastnimi risbami. Knjiga je izšla za 45-letnico misijonarskega odhoda v misijone. Ksaverija Pirc deluje v Siamu, ki ji je postal druga domovina in kjer uživa velik ugled. Tam deluje zlasti kot vzgojiteljica siamskih deklet. Pred nedavnim je prvič obiskala staro domovino Slovenijo, odkar je odšla v misijone.

Uvod v knjigo je napisal znani slovenski

duhovnik v Argentini Ladislav Lenček. V njem naglašajo pomen teh misijonarskih spominov za slovensko misijonsko delovanje in za poglobljanje zavesti o nujnosti misijonskega dela. Ni pa naglasil literarnega in etnološkega pomena te knjige. Delo ima namreč tudi etnološki pomen in pomeni lep doprinos k slovenski etnološki literaturi, ker nam prikazuje razmere in ljudi v eni najzanimivejših južnoazijskih dežel in to ne z očmi potopisca, ki se mudi v deželi le nekaj tednov ali mesecev, ampak z očmi človeka, ki je prebil tam večji del svojega življenja in mu je postal Siam, kot rečeno, druga domovina.

Knjiga je napisana v lepi slovenščini in ima prikupno tiskarsko obliko. Na slovenskem knjižnem trgu predstavlja zanimivost, ki jo je uvrstiti bolj v etnološko kot versko literaturo.

KONCERT ZBORA »J. GALLUS«

Mešani pevski zbor »Jacobus Gallus« - Trst priredi v soboto, 18. aprila 1970 ob 21. uri v Kulturnem domu

JUBILEJNI KONCERT

ob 25-letnici delovanja.

Dirigent: Ubald Vrabec

Vstopnina: 500 in 300 lir za dijake in pevce.

Prodaja in rezervacija vstopnic od srede naprej na SPZ, ul. Geppa 9, tel. 31-119.

Revija »Prostor in čas«

Z nekoliko zamude je izšla zadnja številka prvega letnika revije »Prostor in čas«, to je 11. in 12. Priloženo ji je kazalo za ves prvi letnik.

Kot v vseh dosedanjih številkah, imajo tudi v tej glavno tezo eseji, čeprav je leposlovje tokrat obilneje zastopano. Med esejističnimi prispevki naj omenimo na prvem mestu prevoda in sicer esej Ernesta Fischerja »Stara in nova levica« in članek Jean-Marie Domenacha »Združene države pod Nixonom«. Oba prevoda sta izredno zanimiva, ker oba razpravljata o najaktualnejših problemih našega časa, oba sta odraz tiste prave, razumne kritičnosti, brez katere ni možen nikak resnični napredek, čeprav ni nujno, da bi se moral bravec strinjati z vsem, kar trdita.

Med izvirnimi esejističnimi prispevki naj opozorimo na esej v obliki dialoga, ki ga je napisal Alojz Rebula in v katerem ocenjuje novejšo žetev slovenske lirike. Dialog ima naslov »Slovenski Plutarček in slovenski Nestorček o tekoči poeziji«. Napisan je duhovito, satirično in objektivno. Rebulove presoje so izvirne

in v njih ovrednoti marsikaterega pesnika, ki je bil deležen doslej premajhne pozornosti, pomakne pa nekoliko bolj v ozadje like nekaterih, ki so uživali nezasluženo ali pretirano češčenje.

Oton Berkopec kritično pretresa prevode iz slovenskih pesnikov, ki jih je napravil svoj čas češki pesnik Jirši Wolker.

V rubriki »Zapisi« piše Jože Pogačnik o Razmerju med strukturo in zgodovino v zvezi s knjigo Tarasa Kermaunerja s podobnim naslovom. France Pibernik s priznanjem piše o faksimilirani izdaji zbornika »Vaje«, ki jo je izdala Mladinska knjiga. Tudi drugi prispevki te rubrike, ki so jih napisali Stane Kumar, Vid Jelničar, Tone Frelj in Ferenc Toth, so zanimivi in aktualni. Toth je napisal kratek članek o madžarskem pesniku Zoltánu Csuku, ki prevaja v madžarščino dela iz južnoslovanskih literatur. Revija prinaša nekaj njegovih pesmi v slovenskem prevodu.

Med leposlovnimi prispevki te številke se odlikuje odlomek iz daljšega pripovednega teksta Irene Žerjal-Pučnik, z naslovom »Stokilometrsko sonce«. Napisan je moderno, zanimivo in aktualno. V pripovedovanju se prepletajo čisto človeški problemi s političnimi in socialnimi ter seveda idejnimi. Marko Hudnik je napisal pripovedno »Prozo 1969«. S pesmimi sta zastopana Miroslav Slana in Andrej Medved, ter kot rečeno Zoltán Csuka. Na koncu najdemo med »Dokument« pismo, ki ga je pisal reviji Pavle Merku kot odgovor na povabilo k sodelovanju. Sledijo knjižne ocene, med njimi ocena Kravosove zbirke »Pesem«, in »Glose«, v katerih nekdo ponovno opozarja na čudno dejstvo, da v matične knjige v Sloveniji ne vpisujejo več narodnosti novorojenčkov in tudi ne državljanstva slovenske republike. Revija tudi ne gre molče mimo znane polemike o Prešernovi sliki.

Medtem je izšla že prva številka drugega letnika revije »Prostor in čas«, o kateri pa bomo spregovorili v eni prihodnjih števil.

Balet in koncert v Kulturnem domu

V četrtek, 9. t.m., je tržaška Glasbena Matica v okviru svoje jubilejne sezone povabila v Kulturni dom gojence Zavoda za glasbeno in baletno izobraževanje iz Ljubljane. Spored je v prvem delu obsegal tri baletne točke, in sicer so najprej nastopile gojenke oddelka za izrazni ples, ki so v koreografiji Žive Krajgherjeve zaplesale 1. in 2. stavek iz VII. klavirske sonate S. Prokofjeva. Ob koncu pa je še Brittenov Vodič po orkestru. Baletke petega in sedmega razreda srednje baletne šole so v koreografiji Lidije Wisjakove zaplesale Dolarjeve Baletne a 4.

Pri vseh nastopajočih je bilo čutiti sicer nekaj zadržanosti, vendar se bodo mlade plesavke lahko prav kmalu zlele v homogeno baletno telo pod tehnično neoporečno

roko prof. Kraigherjeve in prof. Wisjakove. Zlasti pri nekaterih plesavkah je bilo čutiti poseben talent za ritmiko in naravno nagnjenost k plesni umetnosti.

V drugem delu programa je nastopil zavodov pihalni orkester z Den Ardenovo skladbo V baroku, z Von Webrovo Concertino za klarinet in orkester op. 26 in še s Hačaturjanovim Plesom s sabljami.

V orkestru so sami mladi godbeniki, za katere velja ista zgornja opomba. Pod večšo taktirko Jožeta Hriberška bodo lahko kmalu dosegli še večjo čistost v podajanju in v interpretaciji. Tudi orkester je bil dobro pripravljen, kar je bilo še posebno opaziti pri Hačaturjanovi skladbi.

Sodobno kmetijstvo

Pomen hlevskega gnoja

Doslej hlevskega gnoja z ozirom na njegove ugodne kemične, fizikalne in biološke lastnosti niso mogli docela nadomestiti. Organski snovi, ki jih vsebuje hlevski gnoj, so bistvene za nastajanje humusa in s tem za izboljšanje strukture tal, za zračenje, vodno kapaciteto itd. Organske snovi so pa mimo tega potrebne za mikroorganizme, ki omogočajo določene biološke procese v zemlji. Zabeležili so tudi ugoden vpliv hlevskega gnoja, da prepreči, da hranila in mikroelementi hitro prehajajo v netopno in rastlinam nedostopno obliko. Povrh predstavlja hlevski gnoj pomemben vir dušika v zemlji. Ima pa tudi dober vpliv na učinek in izrabo mineralnih gnojil. Mnogokrat so se ljudje vprašali, ali deluje boljše hlevski gnoj ali pa mineralna gnojila.

HLEVSKI GNOJ SAM NI DOVOLJ

Danes je odgovor jasen: najboljši učinek dosežemo le ob istočasni uporabi hlevskega gnoja in rudninskih gnojil. Hlevski gnoj sam zase ne more tako močno povečati pridelkov kot hkratna in skladna uporaba gnoja in gnojil. Gnojila dovajajo hranila, hlevski gnoj pa humus.

IZ ČESA JE SESTAVLJEN

Hlevski gnoj sestoji iz trdih in tekočih živalskih izločkov in stelje. Sveži gnoj se mora na gnojišču šele razkrojiti, pri čemer potekajo mnogi kemični in biološki procesi. Sestava hlevskega gnoja je odvisna od vrste živali, krmljenja in vzdrževanja, kakor tudi od vrste stelje.

VPLIV NAČINA UPORABE HLEVSKEGA GNOJA NA PRIDELEK

Raziskave so pokazale, da je najbolj ugodno, če zreli gnoj takoj podorjemo. Če so gnoj pustili nekaj dni na kupu in ga šele potem podorali, je bil učinek slabši za 20 odst. Še slabši učinek na pridelek je bilo ugotoviti takrat, ko so gnoj raztresli po njivi in ga šele po 2-3 dneh podorali. Zelo slab učinek pa so zabeležili, če je gnoj, na kupu ali raztresen, stal dalj časa na njivi.

IZGUBE TEŽE HLEVSKEGA GNOJA

Zorenje hlevskega gnoja traja navadno od 3 do 9 mesecev. Sicer je pomembno predvsem to, ali držimo gnoj na odprtem gnojišču ali pa gnoj zavarujemo pred vremenskimi nepravilnostmi in ga torej siliramo. Izgube so pri odprtem gnojišču precejšnje, od 35 do 50 odst., pri siliranem pa manjše, približno 12 odst.

Na kvaliteto gnoja vpliva v veliki meri tudi vrsta stelje. Kot dobra stelja veljajo slama, narezana slama. Listje, iglice, žaganje pa ne dajejo dobrega gnoja.

KOLIČINA HLEVSKEGA GNOJA

Količina hlevskega gnoja, ki jo potrebuje, je določeno zemljišče, je odvisna od več dejavnikov, v prvi vrsti od vrste tal, nadalje pa predvsem od vrste rastline. Različne rastline črpajo seveda tudi različne količine hranilnih snovi iz zemlje in to je treba upoštevati. Na splošno velja količina 100-200 stotov na hektar za majhno, 200-300 stotov za srednjo in 300-400 stotov hlevskega gnoja na hektar za močno gnojenje. Navadno trosimo v

triletnem presledku. V vrtnarstvu so potrebe veliko večje.

Učinek hlevskega gnoja, ki ga podorjemo spomladi, je boljši kot jeseni, ker so izgube zaradi spiranja manjše. Hlevski gnoj podorjemo v tisto plast zemlje, kjer je delovanje bakterij in ostalih mikroorganizmov najmočnejše, na lahkih tleh 10-20 cm, na težkih 5-15 cm.

KAKO NADOMESTITI HLEVSKI GNOJ?

V poštevek pride kompost, ki pa ga moramo pravilno pripraviti. oKmpost je bogat na organskih snoveh in je zato sploh zelo priporočljiv. Zemljo pa oskrbujemo z organskimi snovmi učinkovito tudi z zelenim gnojenjem. Kjer ni goveda, je zeleno gnojenje sploh edino sredstvo za tvorbo godnega humoznega substrata. Za zeleno gnojenje pridejo v poštev leguminoze, predvsem detelja, ki ima globoke in močne korenine, ki rahljajo zemljo tudi v globino in jo zalagajo z dušikom. Predvsem pa je pomen zelenega gnojenja v zalaganju tal z organsko maso. Zeleno gnojenje je posebej priporočljivo v sadovnjaku in vinogradu, ker te rastline poskrbijo za potrebno rahljanje in oskrbo z organsko maso.

— o —

OBVESTILO KMEČKE ZVEZE LASTNIKOM KMETIJSKIH STROJEV

Kmečka zveza obvešča vse lastnike kmetijskih strojev, ki zaradi stavke osebja Urada za kmetijske stroje še niso mogli vložiti letnih prijav o uporabljenem gorivu in prošnje za dodelitev goriva po znižani ceni za letos, da se je stavka zaključila v soboto.

Zato opozarja vse prizadete, na vložijo prijave pri Uradu za kmetijske stroje (U.M.A.) v Tr-

stu, Ul. Mazzini št. 20, ki posluje vsak dan od 8.30 do 12. ure. To naj storijo ČIMPREJ, ker se ni znano, za koliko bo odložen rok, ki bi brez stavke potekel že 31. marca.

Tajništvo Kmečke zveze

OBVESTILO KMEČKE ZVEZE PRIDELOVAVCEM OLJK

Kmečka zveza sporoča vsem pridelovalcem oljk, iz katerih so pridobili olje, da so v njenih uradih v Trstu ul. Geppa 9 na razpolago tiskovine za vložitev prošnje za državni prispevek 260 lir za vsak kg iztisnjene olja. Zato naj se upravičenci čimprej oglašijo, da jih izpolnimo in oddamo, s seboj pa naj prinesejo potrdilo stiskalnice, pri kateri so oljke iztisnili, potrdilo o stalnem bivanju (ki ga dobijo na občini) in kopijo prijave o obdelovanju oljk, ki so jo izpolnili pri Pokrajinskem kmetijskem nadzorništvo.

Tajništvo Kmečke zveze

— o —

ZAKON O IZSELJENCIH

Deželni svet Furlanije - Julijske krajine je prejšnji teden izglasoval zakon, ki predvideva določene oblike pomoči za izseljence in njihove družine. Zakon predvideva ustanovitev posebnega deželnega urada za izseljence in posvetovalnega organa, katerega bodo sestavljali tudi predstavniki izseljenskih organizacij.

Na izrecno zahtevo svetovavca Slov. skupnosti dr. Stoka je odbornik Stopper izjavil, da bo v posvetovalni organ imenovano tudi predstavništvo slovenskih izseljencev iz naše dežele.

ZDRUŽENJE STARŠEV

V sredo so se v prostorih realne in klasične gimnazije v Trstu zbrali starši učencev in učenek, ki obiskujejo ta šolski zavod, in sprejeli predlog statuta, ki predvideva ustanovitev Združenja staršev.

ŠPORT MED NAŠO MLADINO

Slovenski dijaki najboljši

Dijaki slovenskega liceja »France Prešeren« so premočno zmagali v tržaškem medšolskem tekmovanju v odbojki. V finalu so z lepo in tehnično zrelo igro premagali moštva šol »De Vinci« in »Petarcar«. Za slovenski licej so nastopili Veljak, Peterlin, Može, Kranner, Guštin, Zadnik, Košuta in Pangerc. Vsi so se potrudili in so za ta lep uspeh vredni iskrene pohvale. Najbolj sta se odlikovala Klavdij Veljak in Guštin. Posebna pohvala gre prof. Mamolu, ki je znal ekipo dobro pripraviti in jo voditi do končne zmage.

Sama presenečenja

V preteklem kolu ženske odbojarske B-lige moramo zabeležiti sama presenečenja. Breg je proti goriški ekipi AGI, ki je prva na lestvici, zaigral kot še nikoli in v samih treh setih prisilil močne nasprotnice na predajo. Brežanke so se tokrat res razigrale in presenetile z odlično vigranostjo tako v napadu kot v obrambi. Posebno se je izkazala Slavčeva, ki je bila v napadu neustavljiva.

Končni rezultat: AGI:Breg 0:3 (10, 15, 13). Sokol je po zmagi nad Bregom pripravil presenečenje. Pod večšim vodstvom prof. Veljaka so mlade Nabrežinke porazile Borovke v samih treh setih. Končni rezultat: Sokol - Bor 3:0 (5, 14, 14).

Tudi Zarja se je izkazala proti moštvu

FARI iz Padove. Potem ko so za las izgubile prvi set, so Bazovke zaigrale skoraj brežhibno in gostje iz Padove so morale poražene z igrišča, čeprav so se še tako upirale.

Rezultat: Zarja - FARI Padova 3:1 (—13, 6, 7, 10).

KOŠARKA

Izredna zmaga Bora

Borovi košarkarji so pripravili novo veselje svojim navijačem. Uspel jim je podvig, ki si ga nihče ni pričakoval. Z odlično igro so iztrgali zmago zelo močni ekipi Kinder Triene, ki je druga na lestvici. S tem so »plavi« naredili nov važen korak do obstanka v ligi.

Spet se je izredno izkazal Peter Starc, ki je sam dal kar 23 košev.

Vendar tudi ostali so se zelo potrudili in pripomogli h krasni zmagi.

Končni rezultat:

Kinder - Triene - Bor 53:55 (23, 46)

Za Bor so nastopili: Zavadlal 1, Sancin 4, Fabjan 8, Lakovič 12, Starc 23, Sirk 7, Ambrožič, Kralj, Tavčar.

Klavdij Veljak in Sonja Pernarčič spet v državni reprezentanci

Člana Bora Klavdij Veljak in Sonja Pernarčič sta bila spet pozvana za sestavo državne mladinske reprezentance.

Čestitamo.

JAVNI KONCERT RADIJSKE POSTAJE

Tržaški sedež RAI - Italijanske radiotelevizije prireja javni koncert s sodelovanjem violinista Igorja Ozima, profesorja na Musikhochschule v Kölnu, in pianista Marijana Lipovška, rektorja ljubljanske Akademije za glasbo. Koncert bo v sredo, 22. aprila 1970, ob 21.00 uri v Avditoriju »A« našega sedeža na ulici Fabio Severo, 7. Spored obsega vso violinsko produkcijo tržaškega skladatelja Marija Kogoja in sicer »Andante« in zbirko »Sedem skladb«, »Tri glasbene misli« Joška Jakončiča in »Rapsodijo št. 1« Marijana Lipovška.

Skladbe Goričana Joška Jakončiča (1903-1954), napisane v letih 1922 in 1923, ko se je skladatelj učil na dunajskem konservatoriju pri Richardu Straussu in Egonu Lustgartnu, bodo doživele prvo izvedbo; »Tri glasbene misli« so ena najtehtnejših skladb goriškega skladatelja, čigar delo je bilo pred kratkim ocenjeno kot pomemben prispevek glasbeni produkciji v naših krajih. Vstop z vabili, ki bodo interesentom na razpolago na dan koncerta v veži sedeža.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
GOSTOVANJE PRIMORSKEGA DRAMSKEGA
GLEDALIŠČA IZ NOVE GORICE

V petek, 17. t. m. ob 21. uri v kinodvorani v BAZOVICI

V nedeljo, 19. t. m. ob 17.30 v prosvetni dvorani »A. Sirk« v SV. KRIŽU

A. T. LINHART

TA VESELI DAN ALI MATIČEK SE ŽENI

Ena komedija v petih aktih in dveh delih

— o —

V petek, 24. t. m. ob 21. uri v KULTURNEM DOMU v TRSTU premiera

ORKENY ISTVAN

TOKOVI

Igra v dveh delih

»DAN ODDIHA« PRI SV. JAKOBU

Dramska skupina Prosv. društva Prosek Kontovel priredi v petek, 17. t. m., ob 20.30 v prostori Prosv. društva Ivan Cankar pri Sv. Jakobu Katajevo igro

»DAN ODDIHA«

F.J. * 29 S M R T V POMLADI

Sto metrov naprej, pri vrtnih vratih neke vile, katere obrisi so se nerazločno risali v mežu in mraku, se je Vanda poslovila, onadva pa sta šla naprej. Za hip sta molčala.

»Ali vam smem ponuditi dežnik?« je rekla.

»Hvala, ni treba, vaju sem snega.«

»Vidim, saj ga imate polno na laseh,« se je zasmejala. »A zakaj bi ne šli rajši pod mojim dežnikom?«

Tako sta šla naprej skupaj pod njenim rožnatim dežnikom. V nosnicah je začutil prijetni vonj, ki je vel iz njenega plašča. Morda pa le sanjam, da hodim ob njej, je pomislil. Mnogokrat se mu je bilo že sanjalo o njej, zjutraj pa se je zbudil hkrati vesel in razočaran. Od strani je gledal njen profil, vlekel v nosnice njen parfum in si dopovedoval, da je to vendarle resnica.

Ko se mu je zdelo, da molk med njima spet že predolgo traja in bo morda zaradi tega mislila, da je nevljuden in neroden, je rekel:

»Videl sem vas v Operi na odru.«

Molčala je.

Premišljal je, če naj ji pove ali ne. Končno je dejal:

»Dolgo sem vas iskal po vsej Ljubljani.«

Ni vprašala, zakaj. Imel je občutek, da je spet zardela.

»Nisem vedela, da ste v Ljubljani,« je rekla čez čas. »Ali mi niste dejali, da študirate... v Mariboru?«

Spet se mu je zazdelo, da je zazvenela iz njenih besed skrita porednost.

»Izstopil sem iz bogoslovja in zdaj študiram tu, na univerzi.«

Za hip je molčala. Vedel je, da se je začudila.

»Kaj pa študirate?« je vprašala potem.

»Germanistiko.«

»Je zanimivo?«

»Je. V katero šolo pa hodite vi?«

»V uršulinsko gimnazijo.«

»V uršulinsko?« se je začudil tako očitno, da se je zasmejala.

»Kaj pa je na tem tako čudnega?«

»Čudno je le to, da sem vas ne vem kolikokrat iskal pred izhodom vseh ljubljanskih srednjih šol, v katere hodijo tudi dekleta, a mi ni nihče povedal, da obstaja v Ljubljani tudi uršulinska gimnazija. In ravno v tisto ste hodila vi.«

»Se hodim.«

»Seveda. Kje pa stoji, ta znamenita gimnazija?«

»Nikar se ne norčujte iz nje, ker velja za eno najboljših.«

»Me veseli. Kje jo lahko najdem?«

»Na Kongresnem trgu, zraven uršulinske cerkve.«

»Torej čisto blizu univerze. Ves čas sva bila sosedna, pa nisem vedel za to!« je vzkliknil z resničnim obžalovanjem.

»Ali je to tako važno?« je spet vprašala prikrito poredno.

»Zame že. Upam, da ne boste huda, če vas kdaj počakam pred šolo in vas nekoliko popremim na poti domov?«

Pomolčala je.

»Rajši ne pred šolo,« je dejala.

»Zakaj ne?«

»Bilo bi mi nerodno... naše nune so v tem pogledu zelo stroge.«

»Torej se lahko vidiva kje drugje?« je vprašala, brez pravega upanja, da bo odgovorila pritrdilno.

»Morda... Lahko me počakate v petek po baletni vaji v Operi. Ob tričetrt na sedem.«

Presenetilo ga je, kako preprosto je to povedala. Od veselja mu je postalo kar vroče.

»Tam, kjer sem počakal nocoj?«

»Prav tam.«

Ustavila se je ob vratih v visokem vrtnem zidu vile, od katere je bilo videti v temi samo črne obrise na nočnem nebu in nekaj razsvetljenih oken. (dalje)

RAZSTAVA NA OPČINAH

SPD Tabor na Opčinah
vabi na

RAZSTAVO

domačih slikarjev, kiparjev, fotografov
in drugih amaterjev

ki bo v Prosvetnem domu na Opčinah od 18. do 26. aprila

Razstava bo odprta ob praznikih od 10. do 13. in od 16. do 19. ure, ob delavnikih od 19. do 21. ure.

Ob 25-letnici obnovitve slovenskih šol razpisuje S.P.D. Tabor na Opčinah

NATEČAJ

na temo: Pripovedovali so mi o naši domači govorici v težkih časih:

Komisijo bodo sestavljali profesorji, učitelji, zastopniki staršev in S.P.D. Tabor.

Najboljše spise bo objavilo slovensko časopisje.

Člani S.G. jih bodo brali ob podelitvi nagrad, ki bo meseca junija v Prosvetnem domu na Opčinah.

Natečaja se lahko udeleže učenci osnovne šole in dijaki srednje šole Srečko Kosovel na Opčinah.

Prispevke pošljite do 15. maja na naslov: Viktor Sosič, tajnik S.P.D. Tabor, Narodna ul. 158.

»Prisega opolnoči«

Slovensko katoliško društvo »Hrast« v Doberdobi je preteklo soboto in nedeljo pripravilo za svoje občinstvo dramo Marice Komanove v štirih dejanjih »Prisega opolnoči«.

Drama ima podnaslov Cigan Marko, ker je pač to zgodba mladega in pristranskega dekleta Anke, ki se je zaljubila v cigana Marka. Z njim je imela tudi otroka, za kar pa v vasi nihče ni vedel razen ribiča Koritnika. Anka se je kasneje poročila s fantom iz vasi in v novi družini sta vladali veselje in sreča, dokler se po naključju ni vrnil cigan Marko. Od tu dalje si na odru sledijo dramatične slike do zaključne tragedije, do samomora iz obupa.

Doberdobska dramska skupina nastopa z uspehom že vrsto let. Zdaj pa so z novo, veliko in lepo izdelano župnijsko dvorano dobili tudi primernejši prostor za svoje nastope. Za prvo igro so postavili na oder omenjeno dramo. Sicer se marsikomu izbira dela ni zdela povsem primerna, saj na primer ob ponovnem srečanju Marka z Anko njene besede izvenijo kot nekakšno opravičilo njune nedovoljene ljubezni. Igravci pa se kljub večletnemu nastopanju niso mogli izogniti, posebno v zadnjem dejanju, raznim dramskim spodrsrljajem, ki so okrnili dramsko

napetost. Morda bi v bodoče kazalo dati igravcem izkušenega režiserja, ki bi znal izdelati in ovrednotiti posamezne like in dati celotnemu dogajanju na odru zaokroženo in dovršeno podobo.

Toda mimo ter nekaj pripomb je treba doberdobsko dramsko skupino zasluženo pohvaliti, ker se je sploh lotila tega zahtevnega teksta. Med igravci naj omenim le glavne osebe v igri. Mlado Anko je zaigrala Franka Ferletič, ki se je v svojo vlogo zelo natančno in prizadeto vživela, tako da je skozi in skozi obvladovala dejanje. Tudi Stanko Ferletič je bil dovolj prepričljiv kot cigan Marko, ali pa Karlo Lovrenčič kot oče Požar. Posebno pa je treba pohvaliti odlično zrežirano in zaigrano sceno ribiča ob. brodnika Koritnika (Roman Lovrenčič) s starko Lavrinko (Adrijana Ferletič), ki sta kar med igro požela topel aplavz občinstva. Pa tudi naslednja scena ribiča in Anke s prisego v čolnu sredi reke je bila zelo efektno postavljena na odrske deske in prepričljivo zaigrana.

Vsi nastopajoči so pokazali, da jim je odrska umetnost pri srcu in da igrajo z veliko ljubeznijo. Zato jim voščimo še marsikak uspeh ob stalnem izboljšavanju dramske skupine. i. t.